

Frygten er i det, vi forventer at møde i det ukendte

Publikum sidder i klassiske spøgelseshusvogne

Foto: PR-photo / Phobiarama by Studio Dries Verhoeven - Willem Popelier

Artikel| Kunst og Udstillinger | Skrevet af: Denni Ian| 04. sept 2018

I en fortolkning af det klassiske spøgelseshus tager Dries Verhoevens med værket Phobiarama på Bispetorv i Aarhus Festuge os på rundtur i vores moderne frygtkultur

ADVARSEL: Artiklen afslører en hel del af overraskelserne i installationen.

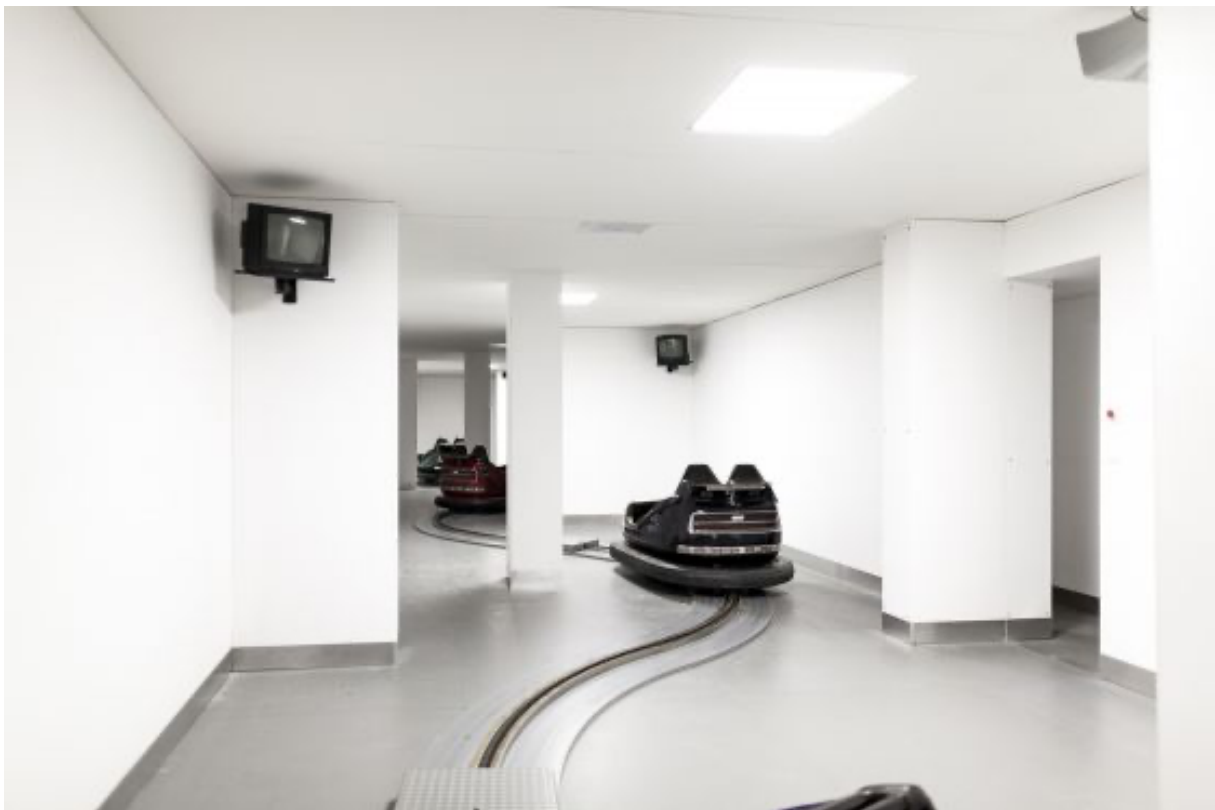
En af hovedattraktionerne under Aarhus festuge i år må siges at være installationskunstneren Dries Verhoevens Phobiarama. En selvproklameret grænseoverskridende oplevelse, der i festugens program beskrives som en oplevelse, der ikke garanterer at efterlade publikum med reaktioner, de måske ikke vil være stolte af. Et moderne spøgelseshus med en noget teatralisk beskrivelse.

I køen foran det kvadratiske sorte telt på Bispetorvet står jeg og betragter de tivoliagtige blinkende bogstaver, der danner ordet Phobiarama, mens jeg venter på at komme ind. Et ungt kærestepar foran mig er godt i gang med at hidse hinanden op, ved at minde hinanden om, hvor uhyggelige klovne er, og at Phobiarama helt sikkert har noget med klovne at gøre. Jeg tænker, at hvis dét er tilfældet, så er det en letkøbt måde at fremstille uhygge på. Efter at have ventet lidt tid åbner en sort port. Vi føres ind i teltet gennem en smal gang, og guides i par ind og ned i de klassiske spøgelseshusvogne på skinner.

I huset løber klovne rundt efter vognene

Foto: PR-photo / Phobiarama by Studio Dries Verhoeven - Willem Popelier

Publikum sidder i klassiske spøgelseshusvogne

Foto: PR-photo / Phobiarama by Studio Dries Verhoeven - Willem Popelier

Baglæns gennem frygtens retorik

I rummet er fraværet af lys total, og støjende lyde panorerer rundt om os, mens vi kører fremad i den skinnekørende vogn. Jeg lukker øjnene for at koncentrere mig om lyd-kollagen af støjende høje toner. Langsomt dannes en stemme i lydbilledet. Den er ikke helt til at afkode, men tager langsomt form og afslører med intensiverende volumen en engelsktalende mands stemme. "America is one of the biggest countries in the world and they have elected a fascist. Don't believe them when they say they don't want to make war against Muslims," lyder det med en arabisk accent. En udmærket pointe tænker jeg, mens vognen triller gennem det mørke rum.

Den engelsktalende stemme glider langsomt ud, mens den erstattes af danske stemmer fra den offentlige debat. Jeg genkender SF-formanden Pia Olsen Dyhrs stemme, som siger noget om indvandring. Jeg hører ikke efter, for små kvadratiske Tv-skærme er netop blevet tændt rundt om i hjørnerne, og lyskilden afslører store bjørneagtige skikkelser langs skinnerne. Udmærket tænker jeg, klovne ville også have været for åndsvagt. De står meget passivt og læner sig ind over os, i det vi kører forbi dem. Stemmerne taler stadig akkompagneret af den støjende underlægningslyd.

Den moderne skræmme-skikkelse kigger frem

Pludseligt stopper vognene. Foran os står en bjørn med ryggen til og hovedet vendt ind mod skærmen. Der er stille et øjeblik. Så begynder et vildt flimrer at optræde på de små skærme, og en stemme taler om, hvordan vi må indrette os efter, at terrortruslen altid vil hænge over os i et demokratisk land. Bjørnen vender sig om mod os og begynder at tage sit hoved af. Da personen i bjørnedragten har afklædt sig, har den undergået en mild metamorfose, og foran os står nu en person i hvid dragt og klovne-maske. Det måtte jo komme. Vognen sætter i gang og bevæger sig nu baglæns i stærk accelererende fart, mens klovnene løber efter os og rundt om os.

Selvom uhyggen for mit vedkommende forsvinder en smule ved synet af klovnene, formår Phobiarama dog ikke at blive en mindre relevant oplevelse. Dries Verhoeven skaber med installationen det tætteste på en manifestation af skærsilden, jeg nogensinde har oplevet. I støjbilledet kommer en stemme frem, som jeg genkender med det samme. Den tilhører DF'eren Cheanne Nilsen, der fra en talerstol i 2016 ytrede "udlændinge sviner, svindler, stjæler, voldtager og dræber". Lydklippen fra talerstolen gentages i flere minutter. Og alt imens jeg sidder i vognen, som kører baglæns, mens klovne løber og springer omkring, kan jeg ikke finde ud af, hvad der er værst. Hendes stemme, som er blottet for alle former for ynde, eller det faktum, at klovnen åbenbart ikke har udlevet sig selv som skræmmeskikkelse. Med stemmekolagerne tydeliggør Phobiarama, hvordan skræmmebilleder i vores samfund i høj grad er skabt af retorik. Og når pointer fra den offentlige debat gang på gang gentages, ender det med, at det er de pointer, der får lov til at fylde, som den Cheanne Nielsen eksempelvis repræsenterer. På den måde skabes der frygt på baggrund af en politisk dagsorden.

Slutteligt tændes lyset, og vognene stopper. Klovne står foran os, og ganske som før afklæder personerne sig, og afslører en mørk muskuløs mand med tatoveringer

I spøgelseshuset spilles lydclip med diverse politikere

Foto: PR-photo / Phobiarama by Studio Dries Verhoeven - Willem Popelier

Phobiarama griber ind i den aktuelle frygtkultur

Foto: PR-photo / Phobiarama by Studio Dries Verhoeven - Willem Popelier

Frygtens ansigt

Phobiarama et konfronterende værk med en tankevækkende pointe, mere end bare et chockprovokerende spøgelseshus. Et værk der griber ind i den aktuelle frygtkultur, som flittigt fodres af den politiske diskurs. Men også i den, som vi serverer for os selv og hinanden. Tag klovnen eksempelvis. Der er en konsensus om klovnen, som er meget aparte. Den er jo i sig selv kun uhyggelige, fordi vi i vores populærkultur gentagende dyrker idéen om, at denne skikkelse er lig med noget frygtindgydende. Et massehysteri der opstiller frygt baseret på en selvfortælling. På samme måde fodres vi med frygt i den offentlige debats gentagelser om, at terror nærmest er lig med bestemte folkeslag.

Havde jeg forventet en mand af arabisk udseende bag masken? Nej, men min association under bombardementet af politisk retorik om terror og indvandring var af denne karakter.

Bag klovnemasken er dette, terroristens ansigt. Men det er ikke en terrorist, vi ser. Vi ser et menneske, mens lyden af vores statsministers nytårstale fra 17/18 spiller over anlægget. Og her falder den tragiske pointe om vores fordomsfuldhed.

Fakta

Phobiarama kan opleves fra 31. august til 9. september på Bispetorvet i Aarhus som en del af [Aarhus Festuge](#)

Aldersgrænse: 16 år

Kunstner Dries Verhoeven kan opleves til en artist talk 6. september i Dome of Visions

Bron: <https://www.finespind.dk/index.php/artikler-og-billedserier/1019-spogelseshuset->